

Charles Groenhuijsen: Hoera! Een nieuwe president. Over kandidaten en campagnes, dollars en democratie, geheimen en geruchten, leugens en lobbyisten.

*Amsterdam: Uitgeverij Balans, 2008 (2007); 263 blz.; 15,- euro
ISBN: 978-90-50-18-969-9*

Dit is de tweede, 'geheel geactualiseerde' druk van *Hoera! Een nieuwe president*, waarvan de eerste druk reeds in de *Internationale Spectator* gesignaleerd werd. In het boek van Charles Groenhuijsen – twaalf jaar lang Amerika-correspondent voor de NOS en thans nog woonachtig in Washington – komen alle 'ins' en 'outs' van de Amerikaanse verkiezingscampagne (inclusief de rol van de media en het Internet) en van de presidentsverkiezingen zelf aan de orde. De politieke wedloop tussen John McCain en Barack Obama 'is razend spannend', aldus Groenhuijsen, die de overeenkomsten en verschillen tussen 'de beide heren' via hun biografie, politieke standpunten, morele opvattingen, hun optreden en hun liefde voor Amerika nauwgezet in kaart brengt. Verder komen functie en optreden van de campagnemanagers (gemeen, geniaal, sluw en slim), de wijze van campagnevoering van beide kandidaten, de rol van Het Geld en de massale belangstelling van de kiezers aan bod. Groenhuijsen gaat in op het politieke klimaat en de politieke trends die in de Verenigde Staten kunnen worden gesignaleerd. 'De partij van George Bush zit in het verdomhoekje', de altijd zo blijmoedige Amerikaan is somber geworden en internationaal is het trotse imago van zijn natie verbleekt. De 'waardering voor het Congres is nog nooit zo laag geweest' [De vraag welke invloed de huidige kredietcrisis en de door de overheid voorgestelde maatregelen op de uitslag van de verkiezingen zouden kunnen hebben, is als verstorende

factor, niet in de beoordeling meegenomen; F.v.d.B.]. In een slotbetog stelt de auteur dat de steun van de kiezers-in-het-midden ('the independents') 'onmisbaar' is om de verkiezingen te kunnen winnen. 'Daarom zal John McCain zijn rechtse kantjes wat bijlijpen en Obama zijn meest linkse denkbelden zorgvuldig verstoppen.' (blz. 234) Overigens waarschuwt hij de Nederlandse kiezer: wat 'links' heet in de Verenigde Staten, wordt lang niet altijd in Nederland als zodanig opgevat. Diegenen die met Obama op 'een progressieve leider van Hollandse snit hopen, moeten zich op een fikse teleurstelling voorbereiden. Het politieke midden ligt in de VS – vergeleken met de voor Amerikaanse begrippen extreem-linkse Hollandse polder – een flink eind naar rechts.' (F.v.d.B.)

Eva Patricia Rakel: The Iranian Political Elite. State and Society Relations, and Foreign Relations Since the Islamic Revolution.

Amsterdam, mei 2008; 288 blz. (proefschrift UvA)

Dit is het proefschrift waarop Mw. Rakel bij prof. dr. G.C.A. Junne onlangs aan de Universiteit van Amsterdam promoveerde. Het bevat een analyse van de dynamiek van het factionalisme waardoor de politieke elite van Iran wordt gekenmerkt. Het gaat na hoe onderlinge rivaliteit de economische, sociaal-culturele en internationale verhoudingen in Iran beïnvloedt. De analyse strekt zich uit over de periode beginnend in 1979, toen de Islamitische Revolutie onder leiding van Ayatollah Khomeini zich voltrok, tot 2007. Het is een periode die zich kenmerkt door vier fasen van verschillend leiderschap. De vragen die Rakel zich in dit onderzoek stelt, zijn: wat is het effect van dit factionalisme op de staatsinstellingen; op de economische

en sociaal-culturele verhoudingen (o.a. de positie van de vrouw, het intellectuele en spirituele debat); en op de buitenlandse politiek; welke invloed hebben binnen- en buitenlandse ontwikkelingen op het Iraanse beleid; hoe ontwikkelde zich het buitenlandse beleid sinds de revolutie; en wat is de aard van de relatie tussen Iran en de EU? Een van de conclusies in het in het Nederlands geschreven slot is dat, ondanks alle voor het Iraanse politieke systeem kenmerkende tegenstrijdigheden, dit systeem 'tot nu toe stabiel (is) te noemen'. Deze tegenstrijdigheden omvatten de verdeling van de bevoegdheden tussen de Opperste leider en de religieuze toezichhoudende en republikeinse instituties. Er is sprake van uiteenlopende benaderingen door de politieke facties van de economie, de sociaal-culturele ontwikkelingen en de buitenlandse politiek. Maar ze hebben ook betrekking, aldus Rakel, op de vraag naar politieke, sociaal-culturele en economische hervormingen door een groot deel van de Iraanse bevolking. In het bijzonder de Conservatieve factie staat wat dit betreft voor een dilemma. Als zij toegeeft aan de vraag naar hervormingen, verliest zij de steun van de traditionele (economische) groeperingen en daarmee een belangrijke machtsbasis. Maar als zij die vraag op de lange termijn negeert, zou dit tot 'een volksofstand' kunnen leiden. Dan zullen 'de kaarten van de politieke macht opnieuw worden geschud met als uitkomst een nieuw type regime dat nog niet is te voorzien'. (F.v.d.B.)

Ritske Bloemendaal & Kars de Bruijne (red.): Peace support operations: the past and the future, papers of the Ankara seminar.

*Groningen: Centre for European Security Studies (CESS), juli 2008; 82 blz.; 14,- euro
ISBN 978-90-76301-24-2*

Deze rubriek staat onder redactie van dr Fenna van den Burg. Bijdragen aan deze aflevering werden verzorgd door Johannes Visser (J.V.), als stagiair verbonden aan het *Clingendael Security and Conflict Programme* (CSCP); Marit de Lange (M.d.L.), studente geschiedenis en Slavische talen aan de Rijksuniversiteit Groningen, als stagiaire verbonden aan het redactie bureau van de *Internationale Spectator*; en door Fenna van den Burg (F.v.d.B.).

De aanwinstenlijst van de bibliotheek van Instituut Clingendael wordt maandelijks gepubliceerd op de Clingendael-website: www.clingendael.nl/resources/library/acquisitions

Het aan de Groningse universiteit verbonden CESS heeft al vele jaren goede contacten met Turkse collega-instellingen. Naar aanleiding van het onder auspiciën van het CESS in 2007 gehouden *Ankara seminar* is deze beknopte, doch zeer relevante *update* gepubliceerd over de stand van zaken wat betreft *Peace Support Operations* (PSO's). De inleiding is bekend terrein: tijdens de Koude Oorlog bleven PSO's vooral beperkt tot diplomatieke *Peace Keeping Missions* (op basis van hoofdstuk VI van het VN-Handvest). Vervolgens was UNOSOM-2 in Somalië de eerste echte hoofdstuk VII *Peace Enforcing Mission*, een missie die door politieke, strategische en operationele tekortkomingen rampzalige gevolgen had. Om het belang van de betrokken instituties in PSO's te onderstrepen, wordt hun rol uitvoerig besproken in de papers. De Verenigde Naties als *de facto* bron van legitimiteit kunnen vele successen op hun conto schrijven, maar zij schieten tekort wanneer spelbrekers ('spoilers') de kop opsteken. De NAVO kan goed vechten, maar minder goed heropbouwen. De Europese Unie als relatieve nieuwkomer moet het vooral hebben van de civiele *soft power*. En in de praktijk schort er het een en ander aan de onderlinge communicatie, samenwerking en coördinatie tussen deze actoren – iets wat telkenmale naar voren komt. De hieruit getrokken lessen tracht men toe te passen op wellicht het belangrijkste inzetgebied van het moment, Afghanistan. Opvallend is hier de aanpak van de voormalige Turkse commando-voering van ISAF. Van de vijf operationele principes zijn er vier specifiek gericht op het winnen van de *hearts and minds*: vriendelijk en beleefd omgaan met de bevolking; respect tonen voor de cultuur en lokale gebruiken van Afghanistan; afstand houden van etnische scheidslijnen; en zich verre houden van de

binnenlandse (Afghaanse) politiek. De op effect gebaseerde Nederlandse aanpak klinkt een stuk technischer, waarbij veiligheid op de korte termijn botst met wederopbouw op de langere termijn. Dit legt de grootste uitdaging voor de 3D- aanpak (*defence, diplomacy & development*) bloot: militaire aanwezigheid valt moeilijk te rijmen met ontwikkelingswerk. Met de aanbevelingen die de *Ankara papers* aanreiken, kan verder worden doorgemodderd in het streven naar een vreedzamer wereld. (J.V.)

Judy Batt (red.): Is there an Albanian question?

*Parijs: European Union Institute for Security Studies, januari 2008 (Chaillot Paper 107); 107 blz.; 10,- euro
ISBN 978-92-9198-120-5*

In deze bundel buigen de auteurs zich over het Albanese vraagstuk. Bestaat een dergelijk vraagstuk en wat houdt het in? De auteurs zijn het erover eens dat het niets te maken heeft met de eventuele schepping van een Groot-Albanië; dat is enkel het streven van een zeer kleine minderheid. De buitenlandse politiek van Albanië is gericht op een zo snel mogelijke aansluiting bij de Europese Unie en de NAVO en 80% van de Albanese bevolking staat achter dit beleid. De kern van het Albanese vraagstuk is Kosovo en het enige antwoord voor Albanen is onafhankelijkheid. Deze *Chaillot Paper* is net voor de onafhankelijkheid van Kosovo uitgekomen, maar is daarmee geenszins gedateerd geraakt. De kwestie-Kosovo heeft namelijk de aandacht afgeleid van wat voor de meeste Albanen in de dagelijkse praktijk de grootste vraagstukken zijn: werkloosheid, corruptie, criminaliteit, economische onderontwikkeling, en de kwaliteit van de democratie. Er wordt aan deze

onderwerpen ruimschoots aandacht besteed. Het mag geen verrassing zijn dat de omstandigheden waarin de meerderheid van de Albanen moest (en moet) leven, tot gevolg hebben gehad dat sinds 1991 één miljoen Albanen, oftewel een kwart van de bevolking, is geëmigreerd. Dit heeft weer tot gevolg gehad dat Albanese diaspora's zijn ontstaan. Er wordt gesproken van diaspora's, omdat Albanese gemeenschappen over de hele wereld bestaan: grote gemeenschappen komen voor in de Verenigde Staten, Duitsland, Zwitserland, Griekenland, Italië en kleinere van Scandinavië tot China en Australië. Terecht wordt er gesproken van een 'global diaspora'. (M.d.L.)

Niek Pas: Aan de wieg van het nieuwe Nederland. Nederland en de Algerijnse oorlog 1954 – 1962.

*Amsterdam: Wereldbibliotheek: 2008; 207 blz.; 17,90 euro
ISBN: 978-90-284-2251-3*

Dit boek behandelt mobilisering van de Nederlandse pers, publieke en politieke opinie ten tijde van de Algerijnse bevrijdingsoorlog in de periode 1954 – 1962. Langzaam maar zeker keerde een deel van de spraakmakende klassen, niet alleen ter linkerzijde, zich tegen Franse onderdrukking van Algerijnse vrijheidswil. Hoogtepunt van de door progressieve socialisten en katholieken gevormde beweging ten gunste van het Algerijns verzet was de televisie-actie Redt een kind. Niek Pas ziet dit mediaspektakel als voorbeeld van de doorbraak van televisie als mobilisatiemiddel voor goede doelen en solidarisering met de Derde Wereld en beschouwt de acties als voorbode van het moderne Nederland van latere decennia. Of dat te veel eer is, moet de lezer zelf uitmaken na kennisname van dit originele boek. (G.J.T.)